

ЗАКОН О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ РЕХАБИЛИТАЦИЈИ, ОСПОСОБЉАВАЊУ И ЗАПОШЉАВАЊУ ИНВАЛИДА

I ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим законом уређују се права, услови и поступак професионалне рехабилитације, оспособљавања и запошљавања лица са инвалидитетом и смањеном радном способношћу (у даљем тексту: инвалиди), оснивање организација и дјелатност установа, привредних друштава и других организација које се баве професионалном рехабилитацијом и запошљавањем инвалида, под општим и посебним условима.

II ИНВАЛИДИТЕТ И СМАЊЕНА РАДНА СПОСОБНОСТ

Члан 2.

(1) Инвалид, у складу са овим законом, јесте свако лице код којег постоји тјелесно, чулно или ментално оштећење и ментална ретардација, која за посљедицу има трајну или привремено, на најмање 12 мјесеци, смањену могућност рада и задовољавања личних потреба у свакодневном животу.

(2) Инвалид смањених радних способности је лице чији инвалидитет, у односу на способности лица без инвалидитета једнаке или сличне животне доби, једнаког или сличног образовања, у једнаким или сличним условима рада, на једнаким или сличним пословима, има за посљедицу трајну или привремено, на најмање 12 мјесеци, смањену могућност радног оспособљавања и запослења на тржишту рада, под општим условима.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, инвалидом се може сматрати и лице са инвалидитетом чији је радни учинак у границама очекиваног, ако се на основу смањених стварних и процијењених општих способности таквог лица оцијени да је то у интересу очувања његових тјелесних, чулних и менталних способности.

Члан 3.

У складу са одредбама члана 2. овог закона, инвалид смањених радних способности је лице:

- а) које је остварило право на додатак за помоћ и његу другог лица у складу са прописима о социјалној заштити,
- б) са смањеном радном способношћу, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању,
- в) са инвалидитетом у складу са прописима о заштити војних и цивилних инвалида рата и

г) са инвалидитетом старије од 21 годину, које право на професионалну рехабилитацију или рад не може остварити према прописима из т. а) до в) овог члана.

Члан 4.

У примјени овог закона ниједно лице не може бити дискриминисано због: расе, боје коже, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења и одређења, етничке или социјалне припадности или поријекла, имовног стања, чланства или нечланства у синдикату, политичкој организацији или удружењу, као и стања физичког или менталног здравља, ако услови посла то дозвољавају, или било које друге околности која није у складу са принципом равноправности грађана пред законом.

Члан 5.

(1) Дискриминација лица из члана 4. овог закона може бити непосредна и посредна.

(2) Непосредна дискриминација, у смислу овог закона, јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 4. овог закона којим се лице које тражи запослење, као и радник ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији.

(3) Посредна дискриминација, у смислу овог закона, постоји када одређена, наизглед неутрална одредба, правило или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица лице које тражи запослење, као и радника, због одређене особине, статуса, одређења или убјеђења из члана 4. овог закона.

III ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 6.

(1) Под професионалном рехабилитацијом и оспособљавањем подразумијевају се поступци и радње потребне за оспособљавање инвалида за пријашњи или одговарајући нови посао, са циљем да се очува његова радна и општа способност.

(2) Професионална рехабилитација и оспособљавање обухвата слjedeће мјере и активности:

- а) утврђивање преосталих радних и општих способности,
- б) професионално информисање, савјетовање и процјену професионалних могућности,
- в) анализу тржишта рада, могућност запошљавања и укључивања у рад,
- г) процјену могућности извођења, развоја и усавршавања програма професионалног оспособљавања,
- д) радно оспособљавање, доквалификацију, преквалификацију и програме за одржавање и усавршававање радних и радно-социјалних вјештина и способности у периоду до запошљавања,

- ђ) информисање и савјетовање о помоћној технологији у учењу и раду,
- е) појединачне и заједничке програме за унапређивање радно-социјалне укључености у заједницу,
- ж) савјетодавне приједлоге о примјени различитих технологија и техника у учењу и раду, уз процјену могућности примјене,
- з) претпрофесионално учење, планирање и примјену одабране технологије,
- и) развој мотивације и оспособљавање лица са инвалидитетом у коришћењу одабране технологије,
- ј) техничку помоћ, подршку, праћење и процјену резултата и
- к) информисање и подршку у изворима финансирања.

Члан 7.

(1) Професионална рехабилитација и оспособљавање спроводи се под општим и посебним условима.

(2) Професионалном рехабилитацијом и оспособљавањем под општим условима сматра се рехабилитација и оспособљавање која се организује и изводи у систему образовања.

(3) Професионална рехабилитација и оспособљавање под посебним условима изводи се у установама за професионалну рехабилитацију (у даљем тексту: Установа), по прилагођеним или посебним програмима ако је то потребно због врсте и тежине инвалидитета или успјешности рехабилитационог процеса.

Члан 8.

(1) Трајање професионалне рехабилитације и оспособљавања зависи од радне способности и сложености њеног организовања и извођења.

(2) Практични дио оспособљавања за рад у току професионалне рехабилитације изводи се у организацији Установе.

Члан 9.

(1) Професионалну рехабилитацију и оспособљавање из члана 6. став 1. овог закона запосленом инвалиду обезбјеђује послодавац, а незапосленом Завод за запошљавање Републике Српске (у даљем тексту: Завод).

(2) Субјекти из става 1. овог члана закључују уговор о професионалној рехабилитацији и оспособљавању са Установом.

(3) Уговор из става 2. овог члана обавезно садржи:

- а) опис мјера и активности, односно опис посла и појединих операција,
- б) начин практичног и теоријског извођења мјера и активности,
- в) трајање уговора,
- г) потребна средства и
- д) друге услове за спровођење појединих мјера и активности.

Члан 10.

Инвалид доприноси својој професионалној рехабилитацији и запошљавању:

а) бригом о свом школовању и стручном оспособљавању, зависно од својих могућности, склоности и способности,

б) пријавом на оглас о запошљавању за послове за које испуњава предвиђене услове и које је у стању да обавља, те прихватањем понуђеног запослења на таквим пословима,

в) поштовањем радне и технолошке дисциплине током стручног оспособљавања и рада,

г) сарадњом о питањима стручног оспособљавања и рада са љекаром, дефектологом, психологом, социјалним радником, правником, технологом и непосредно надређеним радником,

д) прихватањем оправдане понуде промјене посла, односно распореда на друге одговарајуће послове због престанка потребе или немогућности обављања дотадашњих послова и

ђ) стручним оспособљавањем током рада, по потреби и доквалификацијом и преквалификацијом, ради задржавања запослења.

IV УСТАНОВА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Члан 11.

(1) Установа за професионалну рехабилитацију је јавна установа основана у сврху процјене професионалних могућности инвалида, организовања и спровођења професионалне рехабилитације и оспособљавања.

(2) Установу могу основати Република Српска (у даљем тексту: Република) и јединица локалне самоуправе.

(3) Установа мора испуњавати услове за рад који се односе на простор, опрему и стручност радника.

(4) Министар рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: министар), уз прибављено мишљење министра просвјете и културе, правилником прописује услове из става 3. овог члана.

(5) Комисија коју именује министар утврђује испуњеност услова из става 3. овог члана и предлаже доношење рјешења о утврђивању испуњености услова.

(6) На доношење програма образовања и оспособљавања инвалида, одобрења за извођење програма, наставнике и јавне исправе које се издају након завршетка образовања примјењују се прописи који уређују област образовања одраслих.

Члан 12.

(1) Дјелатности Установе су да:

а) врши процјену професионалних могућности инвалида,

б) предлаже мјере и активности које ће се спроводити као дио професионалне рехабилитације,

в) организује професионалну рехабилитацију и оспособљавање инвалида,

г) спроводи професионалну рехабилитацију и оспособљавање под посебним условима и

д) обавља и друге послове у вези са процесом професионалне рехабилитације и оспособљавања.

(2) О спроведеној професионалној рехабилитацији Установа издаје јавну исправу.

Члан 13.

(1) Средства за рад Установе обезбјеђују оснивач и Фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида (у даљем тексту: Фонд).

(2) Установа може остварити приходе и пружањем уговорених услуга корисницима, продајом производа насталих у току професионалне рехабилитације и од поклона и легата.

Члан 14.

Органи Установе су:

а) управни одбор,

б) директор и

в) стручни одбор.

Члан 15.

(1) Управни одбор Установе је орган управљања.

(2) Број и састав чланова управног одбора Установе утврђује се актом о оснивању или статутом.

(3) Предсједника и чланове управног одбора Установе именује оснивач.

(4) Мандат чланова управног одбора Установе траје четири године.

(5) Услови које мора да испуњава лице које се именује у управни одбор прописују се статутом Установе.

Члан 16.

(1) Управни одбор Установе обавља сљедеће послове:

а) доноси статут Установе уз сагласност оснивача,

б) усваја друга општа акта,

в) разматра и усваја извјештај о пословању, полугодишњи и годишњи обрачун Установе, уз сагласност надлежног министарства, ако је оснивач Република,

г) доноси годишњи план и програм рада Установе, уз сагласност оснивача,

д) доноси финансијски план Установе, уз сагласност оснивача,

ђ) одлучује о коришћењу средстава у складу са законом и статутом Установе и

е) врши друге послове у складу са законом и статутом Установе.

(2) Начин рада, као и друга питања која се односе на рад управног одбора, уређују се статутом Установе.

Члан 17.

(1) Директор Установе је орган руковођења.

(2) Директора Установе именује оснивач, након спроведеног поступка јавне конкуренције.

(3) Услови које мора да испуњава лице које се именује за директора прописују се статутом Установе.

(4) Директор Установе именује се на период од четири године, с тим да може бити разријешен и прије истека времена на које је именован.

Члан 18.

Директор Установе обавља сљедеће послове:

а) представља и заступа Установе и одговоран је за законитост рада Установе,

б) организује рад и пословање Установе,

в) руководи радом стручне службе Установе,

г) извршава одлуке управног одбора,

д) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, уз сагласност надлежног министарства, ако је оснивач Република, и

ђ) врши друге послове у складу са законом и статутом Установе.

Члан 19.

(1) Стручни одбор обавезно се оснива у Установи ако је број инвалида који се оспособљавају или раде већи од 15.

(2) Дјелокруг, именовање и састав стручног одбора одређује се актом о оснивању или статутом.

(3) Рад стручног одбора је затворен за јавност када се расправља о личним стварима инвалида, као и у случајевима утврђеним статутом.

Члан 20.

Професионалну рехабилитацију и оспособљавање инвалида, осим Установе, може да организује и изводи средња школа или друго правно лице које испуњава услове прописане чланом 11. став 3. овог закона.

V ЗАПОШЉАВАЊЕ И РАД ИНВАЛИДА

Члан 21.

(1) Инвалид има право на запошљавање на тржишту рада под општим или посебним условима.

(2) Право на запошљавање на тржишту рада под општим условима инвалид остварује посредством Завода, агенција и самостално, под условима утврђеним прописима којима је уређено посредовање при запошљавању без прилагођавања послова, радног мјеста или послова и радног мјеста.

(3) Право на запошљавање под посебним условима имају инвалиди из члана 2. овог закона са најмање 40% инвалидности, лица са најмање 70% тјелесног оштећења и лица са лаком и умјереном менталном ретардацијом.

(4) Инвалидност и тјелесно оштећење из става 3. овог члана утврђује се у складу прописима о пензијском и инвалидском осигурању, прописима о социјалној заштити, прописима о војним и цивилним инвалидима рата.

Члан 22.

Право на запошљавање, у смислу овог закона, има инвалид код кога је утврђена смањена радна способност, а који је у поступку професионалне рехабилитације радно оспособљен.

Члан 23.

(1) Средства за запошљавање инвалида обезбјеђују:

а) за инвалиде у радном односу – привредно друштво, односно орган или организација и друго физичко и правно лице, код којег је инвалид био у радном односу на дан утврђивања смањене радне способности и

б) за инвалиде који се на дан утврђивања смањене радне способности нису налазили у радном односу – Република, јединица локалне самоуправе на чијем се подручју налази пребивалиште инвалида, Фонд, Завод и Фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

(2) Висину и начин обезбјеђења средстава и друге међусобне односе ови субјекти уређују уговором са субјектима који запошљавају инвалиде.

Члан 24.

У финансирању запошљавања инвалида могу учествовати и други правни субјекти, као и грађани.

Члан 25.

(1) Запошљавањем инвалида под посебним условима сматра се обавезно запошљавање инвалида у републичким органима управе, органима локалне самоуправе, органима правосуђа, јавним установама и фондовима, те јавним предузећима која нису основана за запошљавање инвалида у складу са овим законом.

(2) Запошљавање под посебним условима је и запошљавање у привредном друштву или заштитној радионици, основаним ради запошљавања инвалида који се на основу радних и општих способности не могу запослити на отвореном тржишту рада или одржати своје запослење уз примјену олакшица из члана 46. овог закона.

(3) Запошљавањем под посебним условима сматра се и самозапошљавање, односно оснивање привредног друштва и обављање самосталне дјелатности.

Члан 26.

(1) Органи и друга лица из члана 25. став 1. овог закона дужни су да на одговарајућем радном мјесту, према властитом избору, у одговарајућим радним условима имају на сваких 16 запослених најмање једног запосленог инвалида.

(2) Послодавац који подлијеже обавези из става 1. овога члана, а није испунио ту обавезу, дужан је да сваког мјесеца приликом исплате плата уплаћује на рачун јавних прихода Републике посебан допринос у висини 0,2% од исплаћене мјесечне бруто плате свих запослених.

Члан 27.

(1) Послодавци који не подлијежу обавези запошљавања инвалида могу запошљавати та лица на одговарајуће послове у складу са овим законом и по том основу остварити одређене стимулансе и олакшице.

(2) Послодавац из става 1. овог члана дужан је, осим ако има запослен број инвалида из члана 26. става 1. овог закона, сваког мјесеца приликом исплате плата уплаћивати на рачун јавних прихода Републике посебан допринос у висини 0,1% од износа исплаћене мјесечне бруто плате свих запослених.

(3) Контролу уплате доприноса из члана 26. став 2. овог закона и става 2. овог члана врши Пореска управа Републике Српске.

(4) Уколико послодавци из става 1. овог члана запосле инвалиде, дужни су да обезбиједе услове за њихов рад у складу са законом.

(5) Министар, уз мишљење министра здравља и социјалне заштите, правилником уређује радна мјеста и послове на којима, при запошљавању лица са инвалидитетом, предност имају лица са већим процентом инвалидности, односно тјелесног оштећења.

Члан 28.

(1) Запошљавањем инвалида под посебним условима подразумијева се запошљавање у установама и привредним друштвима која су за те сврхе основана у складу са овим законом.

(2) Привредним друштвом за запошљавање инвалида, у смислу овог закона, сматра се привредно друштво у коме је запослено најмање 51% инвалида из чл. 21. и 22. овог закона.

(3) Привредна друштва за запошљавање инвалида у свом саставу могу имати капацитете за смјештај запослених инвалида.

(4) Привредно друштво за запошљавање инвалида може основати: Република, односно јединице локалне самоуправе, привредно друштво, установа, као и друго правно и физичко лице.

(5) Страна правна и физичка лица могу осnivати привредна друштва за запошљавање инвалида у складу са овим законом и прописима којима су уређена страна улагања.

Члан 29.

(1) Привредно друштво за запошљавање инвалида дужно је да правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста обезбиједи заступљеност инвалида у укупном броју радника у сразмјери из члана 28. став 2. овог закона.

(2) На радна мјеста одређена за инвалиде, у смислу става 1. овог члана, примају се лица која испуњавају услове из чл. 21. и 22. овог закона, као и инвалиди који су упућени на запослење након професионалне рехабилитације.

Члан 30.

(1) Привредно друштво из члана 28. овог закона губи стимулансе и олакшице ако у току рада не одржава однос запослених утврђен одредбом члана 28. став 2. овог закона.

(2) Фонд утврђује чињенице из става 1. овог члана о чему обавјештава привредно друштво.

Члан 31.

(1) Привредно друштво запошљава инвалиде без јавног оглашавања потребе за радницима.

(2) Уколико за одређено радно мјесто има више инвалида који испуњавају услове радног мјеста од броја извршилаца који се примају, предност утврђује орган који је упутио инвалиде, односно Завод, за инвалиде који су незапослени.

Члан 32.

(1) Инвалиду коме је, с обзиром на врсту и степен инвалидности, битно отежан долазак на посао у привредно друштво, може се обезбиједити да посао обавља код куће, ако су обезбијеђени услови за такав рад.

(2) Општим актом привредног друштва ближе се утврђују услови за рад, у складу са ставом 1. овог члана.

Члан 33.

(1) Осим услова из члана 28. став 2. овог закона, привредно друштво мора имати одговарајуће просторије, опрему и одговарајуће квалификоване раднике.

(2) Министар, уз прибављено мишљење министра просвјете и културе, правилником уређује услове из става 1. овог члана.

(3) Рјешење о испуњавању услова из става 1. овог члана доноси директор Фонда, на основу захтјева привредног друштва.

(4) На рјешење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од пријема рјешења.

Члан 34.

(1) Ради обезбјеђења друштвеног утицаја на дјелатност привредног друштва у извршавању обавеза према инвалидима и органима и организацијама које упућују инвалиде на радно оспособљавање и њихово запошљавање, привредно друштво за запошљавање инвалида дужно је да статутом предвиди учешће органа и организација из члана 23. став 1. т. а) и б) овог закона у раду управног одбора, односно другог одговарајућег органа тог привредног друштва.

(2) Ради веће заштите инвалида који су запослени, привредно друштво за запошљавање инвалида дужно је да статутом предвиди учешће најмање једног представника организација инвалида организованог на нивоу Републике у раду управног одбора, односно другог одговарајућег органа тог привредног друштва.

Члан 35.

(1) Заштитна радионица оснива се у сврху запошљавања и рада инвалида, као привредно друштво или Установа.

(2) Ако се заштитна радионица оснива као Установа, на организацију и рад заштитне радионице примјењује се закон који уређује систем јавних служби.

Члан 36.

(1) Заштитну радионицу могу појединачно или заједнички основати: јединица локалне самоуправе, привредно друштво, организација инвалида, удружење послодаваца, синдикат, хуманитарна организација, вјерска заједница или друго физичко и правно лице.

(2) Ако су заштитну радионицу основала два или више оснивача, њихова међусобна права и обавезе уређују се актом о оснивању или уговором.

Члан 37.

(1) У привредном друштву и установи може се основати посебна организациона јединица за запошљавање инвалида.

(2) Организациона јединица за запошљавање инвалида оствариће статус заштитне радионице ако запошљава најмање 51% инвалида у односу на укупан број радника у радној јединици, а најмање пет лица са инвалидитетом, те ако је актом послодавца основана као посебна обрачунска јединица.

(3) У случају да радна јединица оствари статус заштитне радионице, на њу се примјењују одредбе овог закона које се односе на стимулансе и олакшице за запошљавање инвалида.

Члан 38.

(1) Радни центар је, у складу са овим законом, јавна установа која обезбјеђује рад инвалидима који се не могу запослити или одржати запосленост под општим или посебним условима или у заштитним радионицама.

(2) На организацију и рад радног центра примјењује се закон који уређује систем јавних служби.

(3) Инвалидом из става 1. овог члана сматра се лице које не постиже радни учинак већи од 50% примјерен његовој доби, стручној спреми и условима рада.

(4) Радни центар оснива се и ради радно-терапијских активности у оквиру хабилитације и рехабилитације инвалида.

(5) Радни центар мора имати запослено најмање 80% инвалида у односу на број лица у радном односу.

(6) Радни центар мора за свој рад испуњавати услове у погледу простора, опреме и стручних радника.

(7) Министар правилником прописује услове из става 6. овог члана.

Члан 39.

(1) Радни центар могу основати Република и јединица локалне самоуправе.

(2) Средства за рад радног центра обезбјеђују оснивач и Фонд.

(3) Радни центар може примати поклоне домаћих и страних физичких и правних лица.

Члан 40.

Упућивање инвалида на рад у радни центар врши се на лични захтјев инвалида, захтјев законског заступника, стараоца или другог физичког и правног лица.

Члан 41.

(1) Запошљавањем под посебним условима инвалида сматра се самозапошљавање, обављање самосталне дјелатности и обављање пољопривредне дјелатности као јединог, главног или допунског занимања.

(2) Инвалид из става 1. овог члана и његов послодавац остварују права из овог закона под условима из члана 54. овог закона.

Члан 42.

Инвалид заснива радни однос закључивањем уговора о раду или на други начин утврђен посебним прописима, чиме стиче сва права и обавезе на основу радног односа у складу са законом којим се уређују радни односи, другим прописима, колективним уговором и правилником о раду.

Члан 43.

(1) Одредбе Закона о раду које се односе на раднике са професионалном неспособношћу за рад и са непосредном опасношћу од настанка инвалидности примјењују се и на инвалиде из чл. 2. и 3. овог закона.

(2) Отказни рок због престанка радног односа, утврђен законом којим се уређују радни односи, инвалиду се додатно увећава за мјесец дана, осим ако је за отказ одговорно то лице.

(3) Инвалид има право на плаћени годишњи одмор за сваку календарску годину у складу са законом којим се уређују радни односи и колективним уговорима.

(4) Инвалид може радити ноћу, прековремено и у прераспоређеном радном времену у складу са оцјеном надлежног органа који је утврдио инвалидност и смањену радну способност.

(5) Носилац обезбјеђења запошљавања из члана 23. став 1. овог закона или друго физичко или правно лице може са послодавцем уговорити услове прилагођавања инвалида за рад у вези са: радним мјестом, радним временом, дужином трајања и начином праћења прилагођавања, стручним надзором, оцјењивањем радних способности, сношењем трошкова прилагођавања и износом тих трошкова, те о другим међусобним односима.

VI ЕВИДЕНЦИЈА О ЗАПОСЛЕНИМ ИНВАЛИДИМА

Члан 44.

(1) О инвалидима запосленим у складу са одредбама овог закона води се евиденција.

(2) Евиденцију води Фонд.

(3) Министар правилником уређује садржај и начин вођења евиденција.

Члан 45.

(1) Послодавац је дужан да Фонду доставља сљедеће податке о инвалидима који су код њега у радном односу:

а) име, презиме и адресу пребивалишта,

б) дан заснивања радног односа,

в) доказ о испуњавању услова из чл. 21. и 22. овог закона и

г) дан престанка радног односа.

(2) Сви статистички подаци, информације о броју лица која остварују права по овом закону, који се прикупљају, евидентирају и обрађују у надлежном републичком органу и правном лицу морају бити приказани по полу.

(3) Рок достављања података из става 1. овог члана за новозапосленог инвалида је 30 дана од дана почетка рада, односно од дана престанка радног односа.

VII ОЛАКШИЦЕ И СТИМУЛАНСИ ПРИ ЗАПОШЉАВАЊУ ИНВАЛИДА

Члан 46.

(1) Послодавац који запошљава инвалида има право на пореске олакшице утврђене пореским прописима, право на новчани стимуланс и на стимуланс предвиђен посебним уговором о запошљавању инвалида, склопљеним са: Фондом, Фондом за пензијско и инвалидско осигурање, надлежном службом социјалне заштите, јединицом локалне самоуправе или са другим послодавцем.

(2) Стимуланс из става 1. овог члана предвиђен посебним уговором послодавац користи за прилагођавање радног мјеста и услова рада, за куповину машина, опреме, алата или прибора потребног за запошљавање инвалида.

(3) Права из става 1. овог члана послодавцу припадају без обзира на то да ли је инвалид био претходно пријављен у Заводу, у евиденцији незапослених.

Члан 47.

Привредна друштва за запошљавање инвалида, Установа, заштитна радионица и радни центар ослобађају се плаћања пореза и царина у складу са пореским и царинским прописима.

Члан 48.

Средства остварена на основу ослобађања царина и пореза у смислу члана 47. овог закона привредно друштво за запошљавање инвалида, Установа, заштитна радионица и радни центар воде посебно у књиговодству, а та средства се могу користити само у сљедеће сврхе:

а) за проширење капацитета, као и за оснивање нових привредних друштава за радно оспособљавање и запошљавање инвалида,

б) отварање нових радних мјеста,

в) увођење нове технологије,

г) побољшање стандарда инвалида,

д) на основу солидарности инвалида и

ђ) за рад организација инвалида на нивоу Републике и њихове заједничке организације.

Члан 49.

Привредно друштво за запошљавање инвалида, Установа, заштитна радионица и радни центар плаћају комуналне услуге, таксе и накнаде, телефонске услуге и трошкове електричне енергије под условима који важе за домаћинства.

Члан 50.

(1) Привредно друштво за запошљавање инвалида, Установа, заштитна радионица и радни центар обрачунавају и плаћају доприносе на плате запослених инвалида и осталих запослених радника у складу са прописима којима је уређено плаћање доприноса.

(2) Субјекти из става 1. овог члана имају право на поврат средстава уплаћених на име доприноса на плате запослених инвалида са најмање 40% инвалидности, лица са најмање 70% тјелесног оштећења и лица са лаком и умјереном ретардацијом.

Члан 51.

(1) Органи и друга правна лица из члана 25. став 1. овог закона дужни су да 20% својих потреба за производима и производним услугама које производе и пружају привредна друштва за запошљавање инвалида задовоље од ових привредних друштава, под условима који владају на тржишту, а у складу са законом који уређује јавне набавке.

(2) Обим послова из става 1. овог члана регулише се уговором на почетку сваке календарске године.

(3) Надзор над примјеном ст. 1. и 2. овог члана врши буџетска инспекција Министарства финансија.

Члан 52.

Послодавац који запосли незапосленог инвалида према одредбама овог закона, осим послодавца из члана 25. става 1. овог закона, има право на новчани стимуланс и враћање доприноса.

Члан 53.

(1) Под новчаним стимулансом подразумијевају се средства која даје Фонд послодавцу за запошљавање инвалида.

(2) Новчани стимуланс из става 1. овог члана одређује се до висине годишњег доприноса уплаћеног на плату запосленог радника који ради на истим пословима на које се запошљава инвалид и одобрава се послодавцу приликом запошљавања инвалида у складу са уговором закљученим између послодавца и Фонда.

(3) Новчани стимуланс се исплаћује у року од 30 дана од дана подношења захтјева, са обавезним прилозима.

(4) Фонд је дужан да у средствима јавног информисања доступним грађанима у Републици објави начин остваривања права на новчани стимуланс.

Члан 54.

(1) Право на поврат доприноса има послодавац који је исплатио плату инвалиду, обрачунао и уплатио доприносе у складу са законом.

(2) Захтјев за поврат доприноса послодавац подноси Фонду, уз који обавезно прилаже обрачун доприноса са подацима о инвалидима и о уплаћеним доприносима на плату за та лица, затим доказ да су за све раднике уплаћени ти доприноси, примјерци обрачуна плате инвалида, а уз захтјев који се подноси први пут прилажу се и докази о запошљавању и о инвалидитету.

(3) Послодавац може захтјев за поврат доприноса поднијети по истеку мјесеца или тромјесечја.

(4) Допринос се рефундира у року од 30 дана од дана подношења захтјева.

(5) Захтјев из става 2. овог члана за претходну годину може се поднијети најкасније до краја првог квартала текуће године.

(6) Мјесечни поврат доприноса из става 1. овог члана за једног запосленог инвалида одређује се највише у висини уплаћених доприноса за двије просјечне плате у Републици из претходне године.

(7) Фонд је дужан да, уколико сазна за неправилности у обрачуну доприноса и вјеродостојности приложених доказа, о томе обавијести надлежне органе.

Члан 55.

(1) Привредна друштва за запошљавање инвалида, Установа и заштитне радионице могу примати помоћи и поклоне у новцу или материјалним средствима.

(2) Намјену помоћи, односно поклоне одређује директор.

(3) Помоћ и поклони у новцу не смију се користити за исплате радницима које се према прописима о порезу сматрају дохотком.

(4) Помоћ и поклони у новцу или другим материјалним средствима привредна друштва за запошљавање инвалида, Установа и заштитне радионице воде и користе као средства посебне намјене.

(5) Средства посебне намјене воде се на посебном рачуну.

(6) Корисници средстава посебног рачуна из става 1. овога члана дужни су да за сваку финансијску годину донесу и Фонду доставе финансијски извјештај о приходима и расходима средстава посебне намјене.

(7) Новчана средства посебне намјене из става 1. овог члана која нису утрошена за намјене из става 2. овог члана, морају се уплатити у Фонд.

Члан 56.

(1) Право на пореска и царинска ослобађања и олакшице предвиђене царинским и пореским прописима, као и права и олакшице предвиђене овим законом и другим прописима, припадају инвалидима који обављају самосталну дјелатност, у смислу пореских прописа, те лицима која обављају пољопривредну дјелатност као једино, главно или допунско занимање.

(2) Права из става 1. овог члана припадају и родитељу, брачном другу или дјетету који са тим лицем заснује радни однос у својству радника или јединог оснивача привредног друштва или самосталне радње, те који према том лицу испуњава обавезе послодавца из радног односа и у вези са радним односом.

(3) Права из става 1. овог члана припадају и родитељу, брачном другу или дјечи инвалида која имају више од 15 година и лицима млађим од 65 година, која обављају пољопривредну дјелатност као једино, главно или допунско занимање и која за инвалида, као члана домаћинства, плаћају обавезне доприносе на плату.

(4) Потврду о испуњавању услова из ст. 2. и 3. овог члана, на захтјев послодавца и пољопривредника, издаје орган локалне самоуправе.

VIII ФОНД ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ИНВАЛИДА

Члан 57.

(1) Фонд је јавна установа која врши овлашћења која се односе на спровођење професионалне рехабилитације, оспособљавања и запошљавања инвалида у Републици.

(2) Оснивач Фонда је Република.

(3) На организацију и рад Фонда примјењује се закон који уређује систем јавних служби.

Члан 58.

Фонд обавља послове:

а) спровођења политике развоја и унапређивања професионалне рехабилитације и запошљавања инвалида,

б) финансирања или суфинансирања субјеката из члана 28. овог закона и радних центара,

в) исплате новчаног стимуланса,

г) поврата средстава уплаћених доприноса,

д) суфинансирања програма за одржавање запослености инвалида,

ђ) суфинансирање програма економске подршке инвалида,

е) надзора остваривања права на новчани стимуланс и коришћења других средстава Фонда и

ж) друге послове предвиђене Одлуком о оснивању Фонда и Статутом Фонда.

Члан 59.

Статутом и правилником о унутрашњој организацији Фонда ближе се уређују послови Фонда, организација рада и друга питања од значаја за рад Фонда.

Члан 60.

Органи Фонда су управни одбор и директор.

Члан 61.

(1) Управни одбор Фонда има седам чланова, укључујући и предсједника, и то тако што: четири члана именује оснивач на основу поступка јавне конкуренције на приједлог надлежног министарства, по једног члана именују већински репрезентативни синдикат Републике Српске, већинска репрезентативна организација послодаваца Републике Српске и већинска репрезентативна асоцијација инвалидских организација основаних на нивоу Републике Српске.

(2) Трајање мандата и друга питања у вези са радом управног одбора детаљније се уређују Статутом Фонда.

Члан 62.

Управни одбор Фонда:

- а) доноси Статут Фонда уз сагласност Владе Републике Српске,
- б) одлучује о пословању Фонда,
- в) разматра и усваја извјештај о пословању и годишњи обрачун Фонда,
- г) доноси програм рада и финансијски план Фонда,
- д) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом и Статутом Фонда и
- ђ) врши и друге послове утврђене актом о оснивању и Статутом Фонда.

Члан 63.

(1) Директор руководи радом Фонда, представља и заступа Фонд и одговоран је за законитост његовог рада.

(2) Директора Фонда именује и разрјешава оснивач на мандат од четири године, уз претходно спроведен поступак јавне конкуренције.

(3) Услови за именовање директора утврђују се Статутом Фонда.

Члан 64.

Средства за остваривање права и рад Фонда обезбјеђују се из:

а) посебног доприноса прописаног чланом 26. став 1. и чланом 27. став 2. овог закона,

б) буџета Републике Српске,

в) других прихода остварених на основу закона и других прописа и

г) поклона и помоћи у новцу домаћих и страних правних и физичких лица.

Члан 65.

(1) Надзор над коришћењем средстава Фонда обавља управни одбор Фонда.

(2) Фонд је овлашћен да позове корисника средстава Фонда да, у року који не може бити краћи од три радна дана нити дужи од осам радних дана, отклони грешке у обрачуну новчаног стимуланса, те да уз захтјев за одобрење средстава Фонда по другом основу приложи посебне доказе.

(3) Корисник средстава Фонда дужан је да Фонду надокнади штету ако је средства Фонда:

а) остварио на основу неистинитих или нетачних података или на други противправни начин, односно у већем обиму него што му припадају и

б) ако је средства Фонда користио противно намјени ради које су му одобрена.

(4) Корисник средстава Фонда дужан је да Фонду врати средства стечена без правне основе.

IX НАДЗОР

Члан 66.

(1) Надзор над законитошћу рада и општих аката Фонда и установа врши Министарство рада и борачко-инвалидске заштите.

(2) Надзор над стручним радом Установе, привредног друштва за запошљавање инвалида, радног центра и заштитне радионице обавља министарство надлежно за послове социјалне заштите.

(3) Инспекцијски надзор над поштовањем овог закона и прописа донесених за његово спровођење у дијелу који се тиче запошљавања и радних односа инвалида врши Републичка управа за инспекцијске послове, посредством надлежних републичких инспектора у јединицама локалне самоуправе.

(4) Инспекцијски надзор над поштовањем овог закона и прописа донесених за његово спровођење у дијелу који се тиче запошљавања и радних односа инвалида у републичким органима управе и јединицама локалне самоуправе врши Управна инспекција.

(5) У вршењу инспекцијског надзора из ст. 4. и 5. овог члана надлежни инспектор, осим општих овлашћења прописаних законом којим се уређује одговарајућа област инспекција, овлашћен је и да предузима мјере из прописа којима се уређује запошљавање и радни односи.

(6) Министар, уз мишљење министра здравља и социјалне заштите, правилником прописује садржај и начин спровођења надзора из ст. 1. и 2. овог члана.

X КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 67.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај послодавац ако:

- а) не уплати посебан допринос (члан 26. став 2. и члан 27. став 2),
- б) не достави податке о инвалидима (члан 44),
- в) не разврста по полу статистичке податке и информације које се прикупљају, евидентирају и воде (члан 45) и
- г) не уговори 20% својих потреба за производима и производним услугама, у складу са одредбама члана 51. став 1. овог закона.

(2) Новчаном казном од 1.500 КМ до 17.000 КМ казниће се за прекршај послодавац ако:

- а) средства посебне намјене користи ненамјенски (члан 55. став 3),
- б) средства посебне намјене не води на посебном рачуну (члан 55. став 5),
- в) не донесе или не достави годишњи финансијски извјештај о средствима посебне намјене (члан 55. став 6) и
- г) у Фонд не уплати неутрошена средства посебне намјене (члан 55. став 7).

(3) Новчаном казном од 150 КМ до 1.700 КМ за прекршаје из ст. 1. и 2. овог члана казниће се и одговорно лице.

XI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 68.

Установе, привредна друштва и друга правна лица која запошљавају инвалиде дужни су да своје пословање и организацију ускладе са овим законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 69.

(1) Министар ће, уз мишљење министра здравља и социјалне заштите, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике:

а) о радним мјестима за приоритетно запошљавање инвалида (члан 27. став 5) и

б) о садржају и начину спровођења надзора (члан 66. став 6).

(2) Министар ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети Правилник о садржај и начину вођења евиденција о инвалидима (члан 44. став 3).

Члан 70.

(1) Министар ће, уз прибављено мишљење министра просвјете и културе, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети правилнике:

а) о условима које мора да испуњава установа у погледу простора, опреме и стручних радника (члан 11. став 4) и

б) о условима за обављање дјелатности које мора да испуњава привредно друштво у погледу простора, опреме и стручних радника (члан 33. став 2).

(2) Министар ће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, донијети правилник о условима које мора да испуњава радни центар у погледу простора, опреме и стручних радника (члан 38. став 7).

Члан 71.

(1) Фонд је дужан да у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донесе и објави одлуку о начину остваривања права на новчани стимуланс из члана 53. став 4. овог закона.

(2) Новчани стимуланс почиње се исплаћивати у року од 30 дана од дана објављивања одлуке из става 1. овог члана.

Члан 72.

До доношења подзаконских аката утврђених овим законом, примјењиваће се подзаконски акти донесени на основу Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 91/06. и 24/09), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 73.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 91/06 и 24/09).

Члан 74.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-505/12
Датум: 04. април 2012. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић